

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.ב.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

פרשת קרח

שנת תש"ע

א. מלאכת מחשבת

פרק יז' פסוק כז': כנס במדבר וחס קן לשוא הזכיר משה; והזכיר הקרבן יומת"מה לי ימותו היום בקרבנותם אל הקדש אם עכ"פ למיתה עומדים? ואם כלנו אבדנו מה תאמר לנו שכל הקרבן אל משכן ה' ימות היאמת שאם לא נקרב לא נמות? האם תמותו לגוע! : ד"א לפי שאמרו חז"ל דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא. והאמינו שאם ימותו קודם זמנם תהיה מיתתם כפרתם ויהיה להם חלק לעו"ב ע"כ באולי ירצו לקרב אל משכן ה' למות כגדב ואזיהוא לפני ה' ונפשו בטוב תלין. וזהו אמרם הן גוענו אבדנו וגו' כי אמנם תאמר גויעה במיתה בזמנה ומיתה היא לשון יותר כללי גם אל מיתה שלא בזמנה (כמו ויקרא כ') מות יומת הנואף וגו') וזו טענתם הן גוענו אבדנו כלומר אם נמות כדרך כל הארץ אבדנו כלנו ואין לנו עוד סדר בעולם הנשמות. ולפי שכל הקרבן אל משכן ה' ימות שלא כדרכו לפני ה' ככה נעשה גם אכחנו וגרויח שיהיה לנו חלק בעולם הגלמי ומה ריזת גם לנו אם כן! האם תמותו לגוע האם יש לנו תמומות לגוע? אדרבה נוח לנו שנמות שלא כדרך כל הארץ! הלכך לזה מיד משה אל אהרן שיספור שלא יבואו ישראל פנימה בכח הזרוע מיראה מדבריהם ואם יכנסו דמס בראשם:

אלות

1. קרא שוב את הפסוק ותנסה להסבירו לפי הפסוק?
2. איך פרשנו מנסה להבין את דברי בני ישראל?
3. האם זו אלה, טרוניה, או בקשה?
4. מהי טענת בני ישראל לפי הספירה: "דבר אחר"?
5. האם זו סניאוריה על ישראל?
6. מהי תזאבת משה במקודת הקב"ה?

* * *

ב. מדרשי תורה

פרק יז' פסוק כג': והנה סרה מטה אהרן לבית לוי. רמז על שבטו של לוי שנבחר תחת כל בכור בני ישראל לעבודתו:
וינמול שקדים רמז על הכהן הגדול שישקיד תמיד במקדש כאמרו ומן המקדש לא יצא (ויקרא כ"א י"ב) ולשקידת הכהנים להורות על הורותם תורה לבני ישראל:

אלות

1. מה הקושי האפשרי בקטע הראשון ומה מצנהו?
2. על איזה קושי צונה פרשנו בקטע השני?

* * *

(יט) והנחתם וגו'. "המטות" — תרתי משמע — יונחו לפני העדות אשר אועד לכם שמה; כביכול, השאלה תימסר להכרעת "העדות" והתשובה תינתן מתוך נקודת המבט של העדות. על ידי כך נאמר לעם: אין מדובר כאן בשאלה של הצטיינות "אישית", כפי שהם סברו בטעות (פי' פסוק ו), אלא העניין נוגע לעדות ה', שהיא התנאי להשראת שכינה בישראל, ועדות זו ופעולתה בעם היא העומדת כאן לדין. יש לקבוע את המטה — את הענף באילן של כלל ישראל — שה' מצא אתו ראוי להיות נבחר; אותו מטה נבחר, משום שסגולתו המיוחדת מכשירה אותו לייצג את העדות ולעמוד על משמרת עבודתה בעם.

אלות

1. איך פרשנו מסביר את המושג "עדות" כאן ומהו חידושו?
2. מהו בדיוק "מטה" לדעתו?
3. למה זו לא אלה "אישיות"?
4. מה לכך זריכה היתה להיות המסקנה?

* * *

ד. המשתדל .

פרק יז' פסוק יא': [יא] עד כאן דיבר במה שישראל מקריבים דרך קודש, כלומר להישרף לגבוה, התורה ציותה לכהנים לאכלם, ועכשו מדבר במה שהתורה תצוה לישראל לתת לכהנים עצמם, שהוא תרומה ובכורים, ואינו מדבר במורם מקדשים קלים, כי אין ציור נתינתם לכהנים, אלא לגבוה.

אלות

1. קרא שוב את הפסוק, מה ככלל הקושי האפשרי?
2. מהי "דרך קודש" לדעתו?
3. מה ההבדל הצקרוני והמצעי בין הקרבנות, לבין תרומה וביכורים?

* * *

ה. אור החיים .

פרק טז' פסוקים י', יא', יב':

(י) ויקרב וגו'. צריך לדעת מה היא ההבדלה שאמר בפסוק שלפני זה ומה היא הקריבה שאמר כאן, ואולי שנתפנו לב' הדרגות הא' הוא הבדלת שקט לוי מעדת ישראל בדרך כלל וינגד זה אמר כי הבדיל וגו' מעדת ישראל והב' הקרבת בני קהת שהקריבם יותר משאר הלויים לשאת קדש קדשים, ועין מה שפרשתי בפסוק (ד' ב') נשא את ראש בני קהת, וינגד זה אמר ויקרב אתך ואת כל אחיך פרוש ענף הקהתים בני לוי, ודקדק לומר אתך רמז לו שכלן נסמכין עליו והוא גדול שבכלן:

(יא) לבן אתה וכל וגו'. אומרו לבן הוא שבועה, והשבועה היא שנועדים על ה' וזה הוא שעור הדבר אתה וכל עדתך הנועדים בשבועה שעל ה' אתם נועדים לסתוד דבריו, ואמר בן אולי ירתעו וירעדו מלהחזיק במחלקת:

(יב) וישלח משה לקרא וגו'. נתחכם בזה לדבר עמם ביחוד שלא בשעת הועד אולי ירויח דעתם אהד לאחד, גם באמצעות החשיבות אשר הוא מחשיבם לדבר אליהם מכללות הנועדים יתברך לבם להטות און, ודקדק הכתוב לומר וישלח משה לקרא וגו' שלא היה צריך לזכרון משה ויסמך על זכרונו בסמוך, אלא להעיר מי הוא השולח משה מלך ישראל ונביא ה' לקרא לב' הדיוטות אולי בזה יתעשתו להטות אונם אליו:

אלו:

1. מהי "הקדשה" ומהי "קריבה" ואיך לה שייך לכאן?
2. איך מסביר פרשנו את: "אותך" כאן?
3. מה חשיבות יש לכך ש"לכן" היא שבועה?
4. בפסוק יב' מסביר פרשנו את דרך התנהגות משה לפניך משרת הדין אק כשיטה פסיכולוגית התוכל להאיר?

* * *

1. תוספת ברכה.

פרק י"ז פסוק ב' :

אמור אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחנות מבין השריפה כי קדשו (י"ז ב')

פירש"י, כי קדשו, שעשאו כלי שרת ואסורים בהנאה, עכ"ל והמפרשים הקשו על זה, איזה קדושה בכלי שרת של זר ובקטורת של זר. אבל יש לפרש עפ"י המבואר בילקוט מלכים א' (י"ח כ"ג), בעת שאמר אליהו לבטיאי הבעל, ויתנו לנו שנים פרים ויבחרו להם (נביאי הבעל) הפר האחד ואני אעשה את הפר האחד (כלומר, שהוא והם יקריבו קרבן) — לא רצה פר שלהם, הנועד להקרוב לע"ז, להרים את רגליו ללכת, ואמר לאליהו פר שלך עולה לשמו של הקב"ה ואני עולה לשמו של הבעל להכעיס את בוראי, ואמר לו אליהו, כי כשם ששמו של הקב"ה מתקדש ע"י שלי, כי יעלה אש ממרום ותאכל אותו כך יתקדש על ירך כי לא יפנו אליו מן השמים, עיי"ש.

ומתבאר מזה, שלפעמים מתקדש שם שמים גם על ידי נביאי שקר, וכן כאן נתקדש שם שמים ע"י מחנות של קרת, ולכן מכיון שגרמו לקודש, קדושים גם הם.

אלו:

1. מה הפציה בפסוק שרשיי מנסה לצנות עליה?
2. אינו תשובה אחרת ניתן להשיב, אם לא זאת של רש"י?
3. מה "הקשו המפרשים" ואיזה מן קושיה היא זאת?
4. מה מצנהו של פרשנו ומה ראיתו מן הנאמר אצל אליהו הנביא?
5. מה הרציון בכך?

* * *